

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 873/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jindřichom Stoszekom, Advokátska kancelária, Černyševského 26, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 99/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 99/2009 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Pezinok vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 99/2009 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Pezinok p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDACTED] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 522,79 € (slovom päťstodvadsaťdva eur a sedemdesiatdeväť centov), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. Jindřicha Stoszeka, Advokátska kancelária, Černyševského 26, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 873/2014-9 z 11. decembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 99/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«(...) Sťažovateľ je fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. Sťažovateľ ako navrhovateľ podal dňa 13.11.2009 na Okresný súd Pezinok „Žalobu o určenie práva užívania nehnuteľnosti, vydania hnutel'ného majetku a náhradu škody na majetku, ktorý má v užívaní odporkyňa od roku 1993“ zo dňa 05.11.2009, ktorá bola zapísaná pod sp. zn. 10C 99/2009. (...)»

Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že v napadnutom konaní dochádzalo k zbytočným prietahom v konaní, pričom „Uvedený stav právnej neistoty vyhovuje odporkyni, o čom svedčí aj jej konanie a to podanie doručené súdu v deň pojednávania, žiadosť o odročenie pojednávania a v neposlednom rade návrh na prerušenie konania zo dňa 18.04.2013, ktorý súd zamietol uznesením zo dňa 10.09.2013, voči ktorému podala odporkyňa odvolanie dňa

04.10.2013 a súdny spis bol predložený dňa 20.01.2014 KS v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní odporkyne.

Od podania žalobného návrhu uplynulo už niekoľko rokov a súd v zmysle žalobného návrhu nekonal aj napriek tomu, že napäté vzťahy medzi účastníkmi si vyžadovali okamžitý zásah súdu v podobe meritórneho rozhodnutia keďže pobyt navrhovateľa v predmetnej nehnuteľnosti je obmedzovaný zo strany odporkyne, odporkyňa navrhovateľovi bráni vo vstupe do predmetnej nehnuteľnosti pričom mu bráni v užívaní jeho majetku. Nevykonaním potrebných opatrení spôsobil súd prietahy v uvedenom konaní. V dôsledku pretrvávajúceho stavu právnej neistoty došlo u sťažovateľa k výraznému zhoršeniu zdravotného stavu, sťažovateľ sa navyše dostal do stavu hmotnej núdze, a preto sa sťažovateľ rozhodol podať túto ústavnú sťažnosť Ústavnému súdu SR.“.

2.1 Čo sa týka povahy a zložitosti veci, ako aj využitia právnych prostriedkov nápravy, sťažovateľ okrem iného uviedol:

«Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, Ústavný súd SR v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

Čo sa týka posúdenia prvého kritéria, t. j. právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že súd v zmysle žalobného návrhu niekoľko rokov vôbec nekonal. Teda dôvodom vzniku prietahov v konaní nebola právna a faktická zložitosť veci, ale práceneschopnosť zákonnej sudkyne, nedostatočné personálne obsadenie súdu aj tiež neprijatie potrebných opatrení na zamedzenie vzniku prietahov v konaní.

Rovnako ani pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. správanie účastníka súdneho konania, nemôže Okresný súd Pezinok argumentovať tým, že prietahy boli spôsobené sťažovateľom ako navrhovateľom, nakoľko sťažovateľ reagoval na výzvy súdu hneď ako mu boli doručené, zúčastňoval sa na pojednávaniach aj napriek svojmu nepriaznivému zdravotnému stavu, navrhoval dôkazy atď. Sťažovateľ taktiež prejavil navonok svoju nespokojnosť s postupom OS Pezinok a podal sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola

vybavená „Úradným záznamom“ podpredsedu Okresného súdu Pezinok JUDr. Petrom Šamkom zo dňa 10.05.2011 a neskôr aj listom „Odpoveď na sťažnosť na prietahy v konaní“ zo dňa 06.06.2011, v ktorých konštatoval, že v uvedenom konaní skutočne k prietahom došlo. S odstupom času podal sťažovateľ ďalšiu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola vybavená podpredsedom Okresného súdu Pezinok JUDr. Petrom Šamkom listom „Odpoveď na sťažnosť na prietahy v konaní Okresného súdu v Pezinku“ zo dňa 11.07.2011, v ktorom sťažovateľa vyrozumel o nemožnosti hodnotiť a zasahovať do zvoleného postupu sudcu, teda do rozhodovacej činnosti súdu. Z dôvodu naďalej pretrvávajúcich prietahov v konaní podal sťažovateľ tretiu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola vybavená tentokrát predsedom Okresného súdu Pezinok JUDr. Petrom Rajňakom listom „Odpoveď na sťažnosť na prietahy v konaní“ zo dňa 20.02.2014, v ktorej konštatoval, že zákonný sudca vzhľadom na zaťaženosť jeho súdneho oddelenia koná bez zbytočných prietahov.

Pri hodnotení posledného kritéria, ktorým je postup samotného súdu, sťažovateľ dáva do pozornosti skutočnosť, že Okresný súd Pezinok niekoľko rokov nekonal v zmysle žalobného návrhu, pričom spôsobené prietahy odôvodnil veľkým počtom civilných vecí a nedostatočným personálnym obsadením súdu. Takýmto postupom oddŕoval prijatie meritórneho rozhodnutia a dosiahnutie stavu právnej istoty účastníkov konania, čo sa negatívne odrazilo na už vtedy vyhrotených vzájomných vzťahoch medzi účastníkmi a tiež ekonomickej situácii navrhovateľa a jeho zdravotnom stave. Takýmto postupom súd znemožňuje sťažovateľovi užívanie jeho osobného vlastníctva a naopak podporuje stav právnej neistoty, ktorý vyhovuje odporkyni. Sťažovateľ sa nachádza v stave hmotnej núdze, a preto je nútený bývať spolu s odporkyňou v predmetnej nehnuteľnosti, pričom odporkyňa mu v jeho užívaní bráni. Vzťahy medzi účastníkmi sú tak napäté, že si vyžadujú intervenciu súdu. Ak by sa súd podrobnejšie venoval skutkovému stavu, prijal by potrebné opatrenia, aby tak k prietahom nedochádzalo.

V tejto súvislosti je ešte potrebné uviesť, že je neprijateľné, aby rozhodovanie o spore, ktorý si vyžaduje okamžitú intervenciu súdu trvalo tak dlho a aby boli účastníci vystavení stavu právnej neistote tak dlhý čas ako v predmetnej veci. Ďalej je potrebné podotknúť, že účastníkov akéhokolvek súdneho konania vôbec nemusí zaujímať, koľko vecí majú jednotliví sudcovia pridelených a či je súd dostatočne personálne obsadený.

Je záležitosťou toho ktorého súdu, aby si otázky personálneho obsadenia vyriešil tak, aby mohol konať bez zbytočných prieťahov.

Pri pasivite účastníka konania možno o zbytočných prieťahoch v súdnom konaní hovoriť napríklad vtedy, keď súd nevyužil tie procesné alebo iné prostriedky, cieľom ktorých je zabezpečenie nielen účinnej, ale aj rýchlej ochrany práv účastníkov súdneho konania, prípadne ak k ich použitiu siahol až vtedy, keď ich skutočný účinok bol vylúčený, prípadne značne zminimalizovaný. Kritérium správania sa účastníkov konania preto nemožno pri preskúmvaní zbytočných prieťahov na súde ani preceňovať, ani podceňovať. Najmä ak je spôsobené účelovo jednou procesnou stranou, v snahe neprimerane poškodiť druhú procesnú stranu, či v snahe oddialiť spravodlivosť. Spravodlivosť súdneho konania sa vo všeobecnosti spája s tým, že pomalé súdne konanie spravodlivosť ohrozuje (pomalá spravodlivosť je odmietnutá spravodlivosť). Navyše predlžovanie súdneho konania jednej strane súdneho sporu veľa ráz vyhovuje, v dôsledku čoho súd prestáva byť nestranný. Je úlohou všetkých subjektov občianskeho súdneho konania, jeho účastníkov, ale aj osôb zúčastnených na konaní (znalci, tlmočníci, prekladatelia), a samozrejme súdu, aby si svoje povinnosti plnili riadne a včas.»

2.2 Sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného zadosťučinenia:

„Vzhľadom na to, že sťažovateľovi vznikla v dôsledku prieťahov v uvedenom konaní postupom Okresného súdu Pezinok ujma vo výške 30.000,- €, sťažovateľ žiada zo strany Okresného súdu Pezinok - finančné zadosťučinenie v sume 30.000,- €. Treba zvýrazniť nepriaznivý zdravotný stav sťažovateľa, ktorý podmieňuje dramatické prežívanie a znášanie jeho právnej neistoty titulom uvedeného súdneho sporu. O tejto skutočnosti prikladáme lekárske správy.“

2.3 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľ domáha toho, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10C 99/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10C 99/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostúčenie v sume 30.000,- € (slovom tridsaťtisíc EUR), ktoré mu je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Pezinok je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 1.146,67 € /za dva úkony právnej pomoci vrátane DPH/ do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Jindřicha Stoszka, Advokátska kancelária, Černyševského 26, Bratislava.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr. 3002/2015 z 19. januára 2015 (ku ktorému bolo pripojené aj vyjadrenie zákonného sudcu v napadnutom konaní) a právny zástupca sťažovateľa stručným stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 2. februára 2015.

3.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol čiastočnú chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

«(...) po oboznámení sa s tzv. „náhradným obalom“ k spisu a vyjadrením zákonného sudcu k ústavnej sťažnosti si dovoľím uviesť nasledovné:

Uznesením súdu č. k.: 10C 99/2009-195 zo dňa 10.09.2013 súd návrh odporkyne na prerušenie konania zamietol. Dňa 04.10.2013 podala odporkyňa voči uzneseniu odvolanie.

Súdny spis sp. zn. 10C 99/2009 bol dňa 20.01.2014 predložený na Krajský súd v Bratislave. V zmysle vyjadrenia zákonného sudcu k sťažnosti zo dňa 11.02.2014 časový odstup medzi rozhodnutím a predložením spisu odvolaciemu súdu bol spôsobený rozhodovaním Centra právnej pomoci o návrhu na pridelenie advokáta navrhovateľovi -sťažovateľovi a následnému doručovaniu rozhodnutia. Ku dnešnému dňu sa súdny spis sp. zn. 10C 99/2009 z Krajského súdu v Bratislave nevrátil.

Na základe vyššie uvedeného, sa plne pridrižiam odpovedí podpredsedu súdu na sťažnosti navrhovateľa a mojej odpovede na sťažnosť navrhovateľa zo dňa 20.02.2014, ako aj vyjadrenia zákonného sudcu k ústavnej sťažnosti(...)

Z dôvodu, že originál súdneho spisu sp. zn. 10C 99/2009 sa t. č. nachádza na Krajskom súde v Bratislave, Vám nie je možné zaslať súdny spis a vyjadrenie k ústavnej sťažnosti zaslať v takom rozsahu, ako ho požadujete.

Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu.»

3.2 Zákonný sudca uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„K žiadosti Ústavného súdu SR týkajúcej sa konania vedeného pod sp. zn. II. ÚS/873/2014 sa nie je možné vyjadriť v kontexte tam uvedeného okruhu otázok (skutková a právna zložitosť veci, prehľad procesných úkonov, prekážky postupu a iné), pretože spisový materiál veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 10C/99/2009 sa aktuálne od 20.01.2014 nachádza na Krajskom súde v Bratislave.

Bez prítomnosti spisového materiálu by mohlo byť akékoľvek moje vyjadrenie nepresným, skresľujúcim vo vzťahu k skutkovým okolnostiam ako aj ich hodnoteniu a teda bez vecného významu pre potreby rozhodovania Ústavného súdu SR.

V dôsledku tejto situácie som preto odkázaný pridržať mojich doterajších vyjadrení vypracovaných na základe sťažností sťažovateľa založených v registroch správy Okresného súdu Pezinok.“

3.3 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu zaujal toto stručné stanovisko:

„V súlade s Vaším pokynom z 28.1.2015 si dovoľujeme oznámiť, že netrváme na konaní verejného ústneho pojednávania.

Pokiaľ ide o stanovisko pána Predsedu OS Pezinok považujeme za potrebné zvýrazniť skutočnosť, že žalovaná podala odvolanie proti uzneseniu, ktorým bol zamietnutý návrh na prerušenie konania dňa 4.10.2013 /na OS PK bolo doručené 8.10.2013/ pričom splnomocnenie navrhovateľa na zastupovanie advokátom ustanoveným Centrom právnej pomoci bolo týmto advokátom JUDr. Jindřichom Stoszkom odosielané neodkladne po rozhodnutí o poskytnutí právnej pomoci priloženým prípisom 28.10.2014. Neobstojí teda argumentácia titulom prietahov spôsobených rozhodovaním Centra právnej pomoci, keďže ako vyplýva zo stanoviska pána Predsedu OS Pezinok súdny spis bol na odvolacie konanie predložený odvolaciemu súdu 20.1.2014.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 10 C 99/2009:

Dňa 13. novembra 2009 podal sťažovateľ na okresnom súde proti odporkyni [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) žalobný návrh „o určenie práva užívania nehnuteľností, vydanie hnutel'ného majetku a náhrada škody na majetku, ktorý má v užívaní žalovaná od roku 1993“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 10 C 99/2009 a bola pridelená na rozhodnutie sudkyni JUDr. Petre Priečinskej.

Dňa 17. februára 2010 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa, aby „doplnil a opravil nesprávne a neúplné podanie“.

Dňa 11. marca 2010 sťažovateľ doručil súdu „Doplnenie a oprava podania č. k. 10C 99/2009“.

Dňa 21. októbra 2010 súd vyzval žalovanú, aby sa vyjadrila k podanej žalobe.

Dňa 10. novembra 2010 sa žalovaná písomne vyjadrila k podanej žalobe.

Dňa 3. januára 2011 okresný súd zaslal sťažovateľovi vyjadrenie žalovanej na zaujatie stanoviska.

Dňa 21. januára 2011 bol spis pridelený na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Romanovi Majerskému.

Dňa 8. marca 2011 sťažovateľ zaujal písomné stanovisko k vyjadreniu žalovanej.

Dňa 11. marca 2011 bolo súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým doplnil svoje ostatné podania a požiadal o „urýchlenie konania“.

Dňa 7. júna 2011 súd požiadal Okresný súd Bratislava III o zaslanie spisu sp. zn. 10 C 149/2005.

Dňa 14. júna 2011 bolo okresnému súdu oznámené, že žiadaný spis sa nachádza na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky, preto ho nemožno zaslať.

Dňa 11. júla 2011 súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírený návrh a na oznámenie, či ho ešte v napadnutom konaní zastupuje advokátka JUDr. Emília Takáčová.

Dňa 26. júla 2011 sťažovateľ oznámil súdu, že vypovedal plnú moc advokátke JUDr. Emílii Takáčovej, a požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za rozšírený návrh.

Dňa 30. júla 2011 bol okresnému súdu zapožičaný spis Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 10 C 149/2005.

Dňa 2. novembra 2011 okresný súd uznesením č. k. 10 C 99/2009-125 sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

Dňa 28. novembra 2011 sťažovateľ podal odvolanie proti uvedenému uzneseniu.

Dňa 28. decembra 2011 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 10 C 99/2009-125.

Dňa 29. decembra 2011 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 498/2011-144 predmetné odvolanie sťažovateľa odmietol.

Dňa 11. januára 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 14. februára 2012 súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírený návrh.

Dňa 27. februára 2012 sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že svoju žalobu v rozsahu rozšíreného návrhu berie späť.

Dňa 5. apríla 2012 okresný súd uznesením č. k. 10 C 99/2009-161 konanie „v časti o náhradu škody vo výške 54 010,11 €“ zastavil.

Dňa 16. apríla 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 20. jún 2012.

Dňa 20. júna 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7. december 2012 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 4. decembra 2012 právna zástupkyňa žalovanej ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 7. decembra 2012 bolo pojednávanie odročené na 19. apríl 2013.

Dňa 14. januára 2013 okresný súd uznesením č. k. 10 C 99/2009-183 pripustil zmenu petitu žalobného návrhu.

Dňa 18. apríla 2013 žalovaná podala návrh na prerušenie napadnutého konania.

Dňa 19. apríla 2013 bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že sťažovateľ sa do 15 dní vyjadrí k návrhu na prerušenie konania.

Dňa 7. mája 2013 bolo súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k návrhu žalovanej na prerušenie konania.

Dňa 10. septembra 2013 okresný súd uznesením č. k. 10 C 99/2009-195 návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol. V rovnaký deň bolo vo veci nariadené pojednávanie na 27. november 2013.

Dňa 10. októbra 2013 pojednávanie nariadené na 27. november 2013 bolo odročené na 27. november 2013 „z dôvodu odvolania odporkyne voči uzneseniu 10C 99/09-195“.

Dňa 4. novembra 2013 bolo do spisu založené splnomocnenie sťažovateľa pre advokáta JUDr. Jindřicha Stoszeka, ktorý bol sťažovateľovi určený Centrom právnej pomoci.

Dňa 21. januára 2014 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku žalovanej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 10 C 99/2009-195.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal(...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či v konaní „o určenie práva užívania nehnuteľností, vydanie hnutel'ného majetku a náhrada škody na majetku“ vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 10 C 99/2009 dochádza k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa zásadne naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľa. Nezodpovedá skutočnosti stanovisko okresného súdu, že dlhý časový odstup medzi rozhodnutím o prerušení napadnutého konania (10. septembra 2013) a predložením spisu odvolaciemu súdu (21. januára 2014) „*bol spôsobený rozhodovaním Centra právnej pomoci o návrhu na pridelenie advokáta navrhovateľovi*“, pretože (ako to vyplýva tiež z chronológie v bode II nálezu) splnomocnenie sťažovateľa pre advokáta JUDr. Jindřicha Stoszeka, ktorý bol sťažovateľovi určený Centrom právnej pomoci, bolo do spisu založené 4. novembra 2013.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov opakovane dlhodobo (od 11. marca 2010 do 21. októbra 2010), ale i krátkodobo (od 7. mája 2013 do 10. septembra 2013) nečinný. Okrem toho okresnému súdu trvalo štyri mesiace, kým predložil odvolaciemu súdu spis, aby rozhodol o odvolaní žalovanej proti rozhodnutiu o prerušení konania. Okresný súd teda minimálne počas poldruha roka vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako žalobca počas napadnutého súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 pritom zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 € najmä preto, že *„nepriaznivý zdravotný stav sťažovateľa, ktorý podmieňuje dramatické prežívanie a znášanie jeho právnej neistoty titulom uvedeného súdneho sporu“*.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia základného práva sťažovateľa považuje za primerané v sume 1 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 21. mája 2014 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 2. februára 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 € a režijný paušál 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 435,66 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 87,13 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 522,79 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2016